

Budgetunderlag 2024–2026

Försäkringskassans budgetunderlag för åren 2024–2026

Försäkringskassan lämnar härmed budgetunderlag för perioden 2024–2026 enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Budgetunderlaget innehåller förslag till finansiering av Försäkringskassans verksamhet samt sakanslag för de delar av socialförsäkringen och andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning administreras av Försäkringskassan.

Den förteckning över gällande författningar och allmänna råd som Försäkringskassan ska föra enligt 18 c § författningssamlingsförordningen (1976:725) översänds samtidigt med detta budgetunderlag.

Beslut i detta ärende har fattats av Försäkringskassans styrelse den 15 februari 2023. Med vid beslutet har varit ordförande Heidi Stensmyren, ledamöterna Thomas Pålsson, Lotta Vahlne Westerhäll, Erland Olausson och generaldirektör Nils Öberg.

Dessutom har överdirektör Maria Rydbeck och controller Inger Vilavan varit närvarande, den senare som föredragande.

1	Verksamheter med tillkommande behov av finansiering.....	6
1.1	Etableringsjobb	6
1.2	Assistansersättning	7
1.3	Föräldraförsäkringen	7
1.4	Sjukförsäkringen	8
1.4.1	Regeländringar.....	8
1.4.2	Ökat behov av samordning	9
1.4.3	Arbetsgivarens planer för återgång i arbete	9
1.5	Omställningsstudiestöd	10
1.6	Civilt försvar.....	10
1.7	SSSID – en permanent lösning.....	11
1.8	Digitalisering.....	11
1.9	En gemensam digital ingång – SDG.....	12
1.10	Utbetalningsmyndigheten	13
1.11	Lokalbehov	13
1.12	Förstärkt forskning och utveckling inom socialförsäkringsområdet.....	14
2	Avisering av kommande behov.....	15
2.1	Arbets-skadeutredningen	15
2.2	Statligt huvudmannaskap för personlig assistans	15
2.3	Merkostnader i bostad (MEK LSS)	15
2.4	Förstärkt utredningskapacitet med hänsyn till kommande förändrad lagstiftning inom kontrollområdet.....	15
2.5	Sanktionsavgifter– reform för brott mot välfärden	16
2.6	Ändrad beloppsgräns	16
2.7	Ett trygghetssystem för alla – översyn av regelverket för sjukpenninggrundande inkomst (SGI).....	17
2.8	Säkerhetsskyddsåtgärder utifrån DAF.....	17
2.9	Digitalisering, förflyttning och nya åtaganden – offentlig digitalisering.....	17
3	Återkoppling till tidigare budgetunderlag	18
4	Finansieringsöversikt	19
4.1	Sakanslag.....	19
4.1.1	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	19
4.1.2	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	19
4.1.3	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	20
4.2	Förvaltningsanslag	21
4.2.1	Beställningsbemyndigande	21
4.3	Avgiftsbelagd verksamhet.....	22
5	Investeringar	25
5.1	Verksamhetsinvesteringar	25
5.2	Låneram, avskrivningar och räntor	25

5.3	Investeringar över 20 miljoner kronor	26
6	Kreditutrymme.....	28
6.1	Kredit på räntekonto.....	28
6.2	Övrig kredit.....	28
6.3	Anslagskredit på ramanslag.....	28

Inledning

Det pågår reformer som berör några av de mest centrala delarna av socialförsäkringen, samtidigt som ytterligare förändringar planeras för de närmaste åren. Försäkringskassans arbete med att utveckla vår förmåga att lösa befintliga uppgifter pågår. I det arbetet prioriterar vi intern styrning och kontroll, kompetensförsörjning och kompetensutveckling samt förbättringar av stödet i handläggningen. Alla insatser är kostnadsdrivande och då vi inte får finansiering drar arbetet ut på tiden.

Vi har påbörjat en uppbyggnad av en utökad rättsfunktion, den finansieras helt av tillfälliga medel än så länge och slutförandet kommer att dra ut på tiden då varaktigt finansiering saknas.

Försäkringskassan har i många år legat i frontlinjen av den digitala utvecklingen och det finns behov av att kontinuerligt förvalta och utveckla den verksamhetskritiska infrastruktur som byggts upp.

Som vi tidigare pekat på så får, konsekvenserna av de åtgärder som vidtagits i samband med pandemi, effekt under flera år framåt. Detta i form av ökade kostnader för bland annat licenser, personal och avskrivningar. Vi ser ett fortsatt behov av att kunna arbeta digitalt då det ökar vår operativa förmåga.

Försäkringskassan har fått nya och förändrade uppdrag som inte är finansierade fullt ut, tre exempel på detta är Omvårdnadsbidrag och merkostnadstillägg, Omställningsstudiestödet samt Stärkt rätt till assistans. Den otillräckliga finansieringen skapar långa ärendeköer och påverkar antalet kontrollutredningar, inom dessa och andra förmåner.

Behovet av flexibilitet är stort i den värld vi lever i. Politikens krav på att snabbt genomföra förändringar inom välfärden ställer också allt större krav på vår anpassningsförmåga samtidigt som det försämrade säkerhetsläget runt omkring oss ökar kraven på att ha robusta it-lösningar.

Givet Försäkringskassans samhällskritiska roll och uppdrag kan myndigheten inte fortsatt vara strukturellt underfinansierad. Vi behöver ha en långsiktig och stabil finansiering, som ger oss utrymme att planera för och genomföra de satsningar som krävs för att upprätthålla och systematiskt utveckla arbetet i våra grunduppdrag.

I budgetunderlaget för 2021–2023 skrev vi att myndigheten under 2023 skulle ha en budget i balans. Det har vi inte, delvis med anledningen de förändringar som pandemin tvingade fram, men problemet är att vi inte har full finansiering av våra grunduppdrag.

1 Verksamheter med tillkommande behov av finansiering

Försäkringskassan lämnar i årets budgetunderlag förslag på förändringar för fortsatt utveckling av verksamheten. Förslagen utgår från regeringens lagförslag och uttalade avsikter om åtgärder eller ambitionshöjningar. Nya eller förändrade uppdrag och regler skapar behov av investeringar och ökar myndighetens förvaltningskostnader.

Beräkningarna är gjorda utifrån att planerade rekryteringar kan genomföras. Försäkringskassan ser ett behov av att öka antalet medarbetare med cirka 800 årsarbetare under perioden.

I många fall leder nödvändiga verksamhetsinvesteringar på grund av omoderna it-lösningar, nya förmåner eller förändrade regelverk inte till finansiella effekthemtagningar. I stället ger de andra positiva effekter som till exempel en större automatisering av handläggningen som därmed blir mer rättssäker. Det gäller även för flertalet krav från EU.

Nedan redovisas behovet av medel för de ofinansierade verksamheterna uppdelat på varaktiga och tillfälliga kostnader. De belopp i tabellen som anges som tillfälliga är tidsbegränsade kostnader, till exempel avskrivningar av planerade investeringar och införandekostnader.

Tabell 1 Ofinansierade kostnader (tusentals kronor)

Avsnitt	Verksamhet	2024		2025		2026	
		Varaktig	Tillfällig	Varaktig	Tillfällig	Varaktig	Tillfällig
1.1	Etableringsjobb	9 000	—	30 600	—	45 200	7 900
1.2	Stärkt rätt till assistans (ASE)	73 700	—	56 100	—	38 700	—
1.3	Föräldraförsäkringen	74 900	—	82 200	—	90 500	—
1.4	Sjukförsäkringen	227 800	—	227 800	—	227 800	—
1.5	Omställningsstudiestöd (OSS)	29 100	—	20 100	—	11 100	—
1.6	Civil beredskap	86 500	—	101 500	—	249 500	—
1.7	SSSID, en permanent lösning	10 000	—	10 000	—	10 000	—
1.8	Digitalisering	55 000	30 000	85 000	30 000	115 000	30 000
1.9	Single digital gateway (SDG)	3 100	12 600	8 800	15 100	12 000	13 100
1.10	Utbetalningsmyndigheten	—	—	—	—	—	—
1.11	Lokalbehov	25 000	—	25 000	—	—	—
1.12	Förstärkt forskning och utveckling	10 000	—	10 000	—	10 000	—
	Summa	604 100	42 600	657 100	45 100	809 800	51 000

1.1 Etableringsjobb

Den nya förmånen innebär ett väsentligt utökat resursbehov för Försäkringskassan. Vi bedömer att behovet kommer att vara 14 årsarbetare 2024, öka till 61 årsarbetare 2027 för att sedan minska under 2028. Kostnaden uppskattas till 93 miljoner kronor för perioden 2024–2026. Hänsyn är tagen till tidigare tilldelade och reducerade medel.

För Försäkringskassan innebär den nya förordningens regelverk ett väsentligt utökat resursbehov jämfört med vad vi angav i tidigare remissvar¹. Uppskattningen av resursbehovet som gjordes då byggde på att stickprov skulle göras i efterhand i tio procent av ärendena för att kontrollera om personen fått lön för samma tid. Enligt det nya regelverket ska i stället samtliga utbetalningar kontrolleras mot

¹ FK 8444-2019

arbetsgivardeklarationen före utbetalning, vilket innebär en långt mer omfattande administration och behov av bemanning.

Förordningen är beslutad, men den ursprungliga tidplanen blev något förskjuten. Inflödet av ärenden styrs av Arbetsförmedlingens verksamhet. I dagsläget bedöms inflödet starta i mars 2023.

1.2 Assistansersättning

Den 1 januari 2023 träder en lagändring ikraft som innebär att fler personer kommer att ansöka om och beviljas assistansersättning. Sammantaget bedöms Försäkringskassans administrativa kostnader på grund av detta öka med ytterligare 169 miljoner kronor under perioden 2024–2026, utöver det som vi redan tilldelats. Beräkningen bygger på att det kommer att behövas ett tillskott av 46 årsarbetare för att hantera förmånen.

Lagändringen gäller vad som räknas som grundläggande behov och vad som ska betraktas som normalt föräldraansvar, vilket gör att fler kommer ansöka om och beviljas assistansersättning. Regeringen bedömer att det handlar om ytterligare 1 800 personer. Lagändringen förväntas också göra att ansökningar om fler timmar för dem som redan har assistans kan bli mer omfattande och tidskrävande.

Utifrån Försäkringskassans antagande om att ytterligare cirka 2 000 personer kommer att beviljas assistansersättning bedömer vi att 3 900 fler ansökningar kommer att behövas utredas varje år. Vi bedömer också att det initiala inflödet av ansökningar sannolikt kommer att vara relativt stort, och att ökningen kommer att ske under två år, snarare än under en femårsperiod som anges i lagrådsremissen. Redan i januari 2023 har vi en fördubbling av inflödet jämfört med januari 2022.

Utan tillräcklig finansiering riskerar lagändringen därför att få omfattande negativa konsekvenser i form av långa ärendeköer och handläggningstider samt försenade utbetalningar. Sannolikt kommer vi också att tvingas prioritera ned arbetet med att motverka bidragsbrott och förhindra felaktiga utbetalningar av assistansersättning.

1.3 Föräldraförsäkringen

Förändrade regler och ökat nyttjande av föräldraförsäkringen kräver fler handläggare. Det ökade resursbehovet uppskattas till totalt 248 miljoner kronor, motsvarande 87 årsarbetskrafter för perioden 2024–2026.

Tidigare förändrade regler gör att antalet ansökningar om föräldrapenning ökar mellan 2022 och 2023. Orsaken till det är att de barn som föddes 2014 fyller 8 år. Det är den första årskull där föräldrarna kan välja att spara föräldradagar ända tills barnet fyller 12 år, i stället för som tidigare 8 år. Föräldrarna kan alltså fördela sitt uttag av föräldrapenning över en längre tidsperiod, vilket kommer att öka antalet ärenden. Senast 2026 när barnen som är födda 2014 fyller 12 år kommer antalet ärenden att ha stabiliserats.

Trots att pandemin nu klingat av ligger antalet ansökningar om tillfällig föräldrapenning kvar på en hög nivå, och förväntas fortsätta att göra det. Hittills har vi hanterat detta genom tillfälliga regeländringar, övertidsarbete och neddragningar inom allt utom själva ärendehandläggningen. Men nu har de tillfälliga reglerna upphört att gälla, och en arbetssituation med ständig övertid och så hårda prioriteringar är i längden ohållbar. För

att bibehålla kvaliteten i handläggningen och samtidigt göra de kontrollinsatser som behövs för att minska felaktiga utbetalningarna är ett tillskott av resurser nödvändigt.

1.4 Sjukförsäkringen

1.4.1 Regeländringar

Flera regeländringar har införts som ökar möjligheterna för de försäkrade att få ersättning under längre tid. Det innebär att Försäkringskassan kommer att behöva handlägga fler ärenden. Därför behövs ett resurstillskott om 236 miljoner kronor, motsvarande 69 årsarbetskrafter för perioden 2024–2026.

Under 2021 och 2022 har flera regeländringar införts som gäller bedömning av arbetsförmågan. Det gäller följande:

- **Övervägande skäl.** Försäkringskassan ska efter 180 dagar pröva om övervägande skäl talar för att den försäkrade kan återgå i arbete hos sin arbetsgivare senast dag 365 i rehabiliteringskedjan. Den försäkrade har då fortsatt rätt till sjukpenning.
- **Särskilda skäl.** En försäkrad kan få sjukpenning även efter dag 365 i rehabiliteringskedjan om det är tydligt att hen kan återgå till sitt arbete före dag 550.
- **Bedömning av arbetsförmågan hos äldre.** Försäkrade med begränsad tid kvar i arbetslivet ska undantas från bedömningen i förhållande till normalt förekommande arbete. I stället ska de från dag 181 i sjukperioden få sin arbetsförmåga prövad mot arbete hos den befintliga arbetsgivaren. Den som har viss arbetsförmåga ska kunna fortsätta med sin anställning på deltid. Förslaget gäller anställda som uppnått den ålder då de tidigast kan få inkomstpension. I dag är den åldern 62 år.
- **Bedömning av arbetsförmågan mot angivet arbete.** Bedömning av arbetsförmågan efter dag 180 i rehabiliteringskedjan ska göras i förhållande till arbete i en angiven yrkesgrupp.
- **Förändringar i sjukersättning för äldre.** Försäkrade över 60 år som ansöker om sjukersättning ska få sin arbetsförmåga prövad mot arbete som de har erfarenhet av. Det innebär att fler får rätt till sjukersättning, både försäkrade som i dag har sjukpenning och försäkrade som inte får någon ersättning från sjukförsäkringen.

Regeländringarna leder till att fler sjukfall än tidigare blir längre än 180 dagar, 365 dagar och även 550 dagar och att bedömningen av personens arbetsförmåga måste göras flera gånger under ett och samma sjukfall. På ett år har antalet sjukfall inom sjukpenning som varar 180 dagar eller längre ökat från cirka 93 200 till cirka 103 900. Det innebär i sin tur att det behövs samordningsinsatser och prövning av rätten till ersättning i fler ärenden än tidigare. Regeländringarna gör handläggningen mer komplex och utredningsskyldigheten kräver att handläggarna hämtar in mer information från arbetsgivare, hälso- och sjukvården och de försäkrade. Sammantaget är längre sjukfall mer tidskrävande att administrera.

Om förslaget lämnas ofinansierat kan vi inte rekrytera de 69 årsarbetare som behövs, vilket skulle innebära att andra delar av sjukförsäkringen får stå tillbaka eftersom vi behöver prioritera att utreda, besluta om och betala ut ersättning. Det skulle också leda till att färre personer får det stöd som de har rätt till inom ramen för

samordningsuppdraget, ett uppdrag som vi redan i dag genomför på en otillräcklig nivå. Även arbetet med att motverka bidragsbrott och förhindra felaktiga utbetalningar kommer i så fall sannolikt att behöva prioriteras ned inom vissa delar. Se avsnitt 1.4.2. Ökat behov av samordning.

1.4.2 Ökat behov av samordning

Antalet samordningsärenden har ökat och behovet av resursförstärkning för detta uppskattas till totalt 260 miljoner kronor, motsvarande 76 årsarbetskrafter för perioden 2024–2026.

När sjukfallen blir längre ökar behovet av samordning. Men i dag saknas personella och finansiella förutsättningar för att samordna fler sjukfall, vilket innebär att vi kommer att ligga kvar på samma nivå som i dag och som bedömts vara otillräcklig. Vi behöver i dagsläget fortsätta att prioritera utredning, beslut och utbetalning. Se avsnitt 1.4.1 Regeländringar.

Det stora behovet av ökade samordningsinsatser har identifierats av såväl Försäkringskassan som uppdragsgivare och andra aktörer. Fler personer behöver få stöd, förbättrad rehabilitering och tidigare insatser. I dag handlägger vi cirka 50 000 samordningsärenden, en ökning från cirka 45 000 för några år sedan. Ökningen har tidigare kunnat hanteras inom befintliga ramar, delvis tack vare digitalisering, minskade resor och förändrat arbetssätt. Men digitala möten är inte alltid tillräckligt. I vissa ärenden finns omständigheter som gör att vi behöver ha fysiska möten med den sjukskrivne för att det ska finnas förutsättningar för en lyckad samordning. Fysiska möten innebär en högre kostnad på grund av resor och ökad tidsåtgång.

Det är viktigt att komma ihåg att effekterna kommer att synas i de enskilda ärendena på olika sätt, och att olika individer har vitt skilda behov av samordning och stöd. Ett differentierat stöd kommer att leda till effekter som inte är direkt mätbara i form av kortare sjukskrivningsperioder, som trygghet och bättre stöd i en svår livssituation. Stödet kan vara i form av hjälp i kontakter med vården, kuratorer, arbetsgivare, försörjningsstöd och andra förmåner inom Försäkringskassan.

1.4.3 Arbetsgivarens planer för återgång i arbete

Försäkringskassan har i uppdrag att vid behov hämta in arbetsgivarnas planer i enskilda sjukfall. För att klara av uppdraget fullt ut krävs en resursförstärkning motsvarande 188 miljoner kronor och 55 årsarbetskrafter för perioden 2024–2026.

Arbetsgivarens plan för återgång i arbete kan vara vägledande när individens förutsättningar för återgång i arbete behöver utredas. Försäkringskassan ska följa upp planerna och de åtgärder de innehåller, både genomförande och kvalitet. Vi ska också identifiera arbetsgivare som vid upprepade tillfällen inte tar fram planer eller åtgärder, eller tar fram planer som systematiskt håller låg kvalitet. Detta ska anmälas till Arbetsmiljöverket. Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har i en rapport² rekommenderat Försäkringskassan att utveckla arbetet med att följa upp och bedöma kvaliteten i de planer för återgång i arbete som myndigheten har tillgång till.

För närvarande räcker inte våra resurser till för att klara uppdraget. Under perioden november 2021 till oktober 2022 har vi följt upp cirka 32 000 planer, men antalet ärenden där det skulle behövas en plan för återgång i arbete uppgår under samma period till närmare 100 000.

² 2021:9

1.5 Omställningsstudiestöd

Försäkringskassan har tilldelats medel för uppdraget med det nya omställningsstudiestödet. De tilldelade medlen är dock inte tillräckliga. För att inte handläggningen av andra förmåner ska påverkas negativt bedömer vi att det behövs ytterligare 60 miljoner kronor för perioden, motsvarande 20 årsarbetare. Hänsyn är tagen till tilldelade medel i budgetpropositionen 2022.

Det nya omställningsstudiestödet baseras på arbetstagarens sjukpenninggrundade inkomst (SGI). Det innebär att en aktuell fastställd SGI är en förutsättning för att studiestödet ska kunna betalas ut med ett korrekt belopp.

I vårt remissvar³ beräknade vi att helårskostnaden för handläggningen skulle bli cirka 28 miljoner kronor. Sedan dess har vi identifierat fler kostnader kopplade till handläggningen som innebär att vi utöver redan tilldelade medel behöver 29 miljoner kronor för 2024 och 20 miljoner kronor 2025 samt 11 miljoner kronor 2026 och framåt. Utan ytterligare medel kommer vi att behöva prioritera ner SGI-utredningar kopplade till andra förmåner, vilket leder till längre handläggningstider inom bland annat sjukpenning och föräldrapenning.

1.6 Civilt försvar

Försäkringskassans beredskapsarbete har tidigare i stor utsträckning bestått av åtgärder för att höja förmågan att hantera situationer vid höjd krisberedskap. Det kraftigt försämrade säkerhetspolitiska omvärldsläget och den allt större risken för väpnat angrepp mot Sverige eller mot civil infrastruktur gör att arbetet i allt högre utsträckning även måste inriktas mot civilt försvar. Försäkringskassan ser ett behov av att anställa 55 nya årsarbetare. Kostnaderna för insatser under perioden 2024–2026 beräknas uppgå till totalt 438 miljoner kronor, vilket är en väsentlig ökning jämfört med vad som prognostiserats i tidigare budgetunderlag. Behoven har redovisats till MSB inom ramen för deras regeringsuppdrag att lämna förslag på åtgärder för att stärka det civila försvaret⁴. Åskade medel är utöver de medel Försäkringskassans redan fått för sektorsansvaret.

Regeringen bedömer i prop. 2020/21:30 att Sveriges förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig behöver stärkas på bred front. En viktig del av detta är det civila försvaret. Regeringen har därför uttryckt att det under perioden 2021–2025 är viktigt att förmågan i det civila försvaret utvecklas och tar konkreta steg framåt. Därtill har regeringen och Försvarmakten under 2022 klargjort att det försämrade säkerhetspolitiska läget gör att Sveriges totalförsvarsförmåga måste öka i snabbare takt.

Det innebär att ambitionsnivån och takten för förmåge- och robustethöjande åtgärder hos Försäkringskassan och andra civila myndigheter måste öka. Försäkringskassan behöver ha förmåga att administrera socialförsäkringen och övriga ersättningar som myndigheten förvaltar även under krigsliknande förhållanden. För att uppfylla de krav detta ställer på vår krisberedskap behöver ett antal åtgärder vidtas. Det rör framför allt stärkt säkerhet för medarbetare, lokaler, it-drift och it-system samt förmågan till säker kommunikation med andra aktörer. Vår förmåga behöver förstärkas och succesivt byggas upp, och arbetet med att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för kommunikation med andra aktörer behöver fortsätta under flera år framöver.

³ FK 2021/010979-1

⁴ Regeringsbeslut Ju2022/01209, MSB ärendenr MSB 2022-04929, FK dnr 2022/006980

Kan dessa förslag inte realiseras kommer utvecklingen av förmågan inom civilt försvar att ske i betydligt långsammare takt och i mindre omfattning än vad som förväntas och behövs.

1.7 SSSID – en permanent lösning

Försäkringskassan har sedan 2017 haft i uppdrag att tillhandahålla samordnad, säker statlig it-drift. Uppdraget har förlängts till och med 2024⁵. Under åren har ett antal myndigheter anslutits, antingen via helhetsåtaganden där vi tillgodoser myndighetens hela it-driftbehov eller genom enstaka tjänster. För att säkra kontinuiteten och kunna använda redan gjorda investeringar och statliga medel effektivt behöver Försäkringskassan i sin instruktion få ett permanent uppdrag att fortsätta leverera it-drift till anslutna myndigheter. Det behövs ett grundläggande permanent förvaltningsanslag för samordning, förvaltning och utveckling beräknat till 30 miljoner kronor för perioden.

Försäkringskassan har under de senaste åren samverkat om leveransen med Skatteverket, Trafikverket och Lantmäteriet, eftersom det totala behovet av statlig it-drift är större än vad Försäkringskassan ensamt kan eller bör tillgodose. Ett riktat bemyndigande eller uppdrag inklusive ett visst grundläggande permanent förvaltningsanslag för samordning, förvaltning och utveckling bör därför ges till samtliga dessa myndigheter. Huvudregeln bör i övrigt vara att it-driftstjänsterna avgiftsfinansieras.

Försäkringskassan vill få ett permanent uppdrag för att kunna ge såväl redan anslutna myndigheter som andra myndigheter som vill ansluta en trygghet i vald lösning. Om vi inte får beslut eller tillräcklig finansiering kan vi inte agera som tänkt med uppdraget. Nödvändiga behov kan inte tillgodoses, varken hos de myndigheter som i dag är anslutna eller hos dem som står i kö för att ansluta.

1.8 Digitalisering

Försäkringskassan behöver ökade resurser för att kunna genomföra den digitalisering som efterfrågas och möta krav på robusta it-lösningar. Flera faktorer påverkar. Det osäkra omvärldsläget skapar behov av höjd kapacitet och beredskapsnivå i verksamhetskritiska system. Behovet av digital samverkan med externa aktörer ökar, liksom behovet av att stärka det digitala arbetsplatsstödet. Samtidigt förväntas vi kunna ställa om snabbt för att ta hand om ny lagstiftning och nya uppdrag, även utöver grunduppdraget samt kontinuerligt effektivisera verksamheten. Förutsättningar för att kunna åstadkomma allt detta är modern teknik och ökade personella resurser med totalt 300 nya årsarbetare. Sammantaget uppskattas kostnaderna för detta till 345 miljoner kronor för 2024–2026. Av detta är 90 miljoner kronor tillfälliga kostnader under perioden.

Den offentliga sektorns säkerhet och suveränitet gör det nödvändigt med en digital infrastruktur som kan motstå påfrestningar och möta höga krav på driftsäkerhet och robusthet. Det osäkra omvärldsläget gör det nödvändigt att öka kapaciteten och höja beredskapsnivån i verksamhetskritiska handlägnings- och utbetalningssystem. Det innebär att kostnaden för it-infrastrukturen ökar de kommande åren.

En digitaliserad omvärld ökar behoven av digital samverkan med externa aktörer och andra myndigheter. Vår förmåga inom det digitala arbetsplatsstödet behöver stärkas och

⁵ I2022/02320, 2022-12-15

förändras med fokus på hög säkerhet. Vissa molntjänstleverantörer kan inte användas, vilket ytterligare påverkar kostnaderna inom området.

Försäkringskassan förväntas kunna ställa om snabbt för att ta hand om ny lagstiftning och EU-förordningar parallellt med andra uppdrag från regeringen. Samtidigt ska vi hantera grunduppdraget, effektivisering av verksamheten och förbättringar för att underlätta för de försäkrade och stärka vår förmåga att leverera alla våra uppdrag. För att klara av alla dessa åtaganden behöver vi öka antalet anställda inom it-verksamheten med upp till 100 nya medarbetare per år de närmaste åren.

Modern teknik är en förutsättning för säkerhet, robusthet och förmåga att kunna leverera it-utveckling snabbt. För att möjliggöra övergångar till modern teknik måste vi förändra eller byta ut och modernisera en del av våra tekniska plattformar. Under övergångsperioder innebär det dubbla lösningar och väsentligt högre kostnader.

Om vi inte har möjlighet att rekrytera it-resurser i den omfattning som krävs kommer it-utveckling och förflyttning till nya tekniska plattformar att ta längre tid. Det bli dyrare, samtidigt som effekterna för verksamheten dröjer och både driftsäkerhet och robusthet påverkas. Viktiga åtgärder för digitaliseringen riskerar att trängas undan när mer akuta förändringar måste prioriteras, till exempel lagändringar eller nya uppdrag från regeringen. Även vår förmåga att delta i samarbeten och digitala informationsutbyten minskar, både nationellt och inom EU.

1.9 En gemensam digital ingång – SDG

EU-förordningen om en gemensam digital ingång ställer bland annat krav på att EU-medborgare ska kunna använda Försäkringskassans e-tjänster. För att det ska vara möjligt behövs investeringar i myndighetens it-lösningar. Kostnaden uppskattas till 65 miljoner under perioden 2024–2026, varav 41 miljoner kronor är tillfälliga medel.

EU-förordningen om inrättande av en gemensam digital ingång, vanligen benämnd Single digital gateway (EU) 2018/1724, ställer krav på alla myndigheter inom EU att tillhandahålla information och e-tjänster till medborgare och företag från hela EU och EES senast 12 december 2023. Förordningen omfattar flera olika delar. Bland annat ska alla myndigheter ha information på engelska via en portal, ett krav som Försäkringskassan redan uppfyller.

Övriga delar i förordningen innebär att Försäkringskassan ska tillgängliggöra de e-tjänster som finns för svenska privatpersoner och företag för samma målgrupper i övriga EU/EES länder.

När SDG-förordningen tillämpas i sin helhet ska en användare i en medlemsstat kunna utföra ärenden digitalt i en annan medlemsstat lika enkelt som en användare i den andra medlemsstaten. Användare ska kunna logga in med europeisk e-legitimation i sådana e-tjänster som omfattas av SDG-förordningen.

En nyckelförutsättning för att kunna anpassa Försäkringskassans e-tjänster till SDG-förordningen är att vi ansluter oss till eIDAS (electronic IDentification, Authentication and trust Services). Även det är en EU-förordning och ett system för elektronisk identifiering över landsgränser inom unionen för inloggning av personer utan svenskt personnummer och svensk e-legitimation. Utan anslutning till eIDAS kommer det inte vara möjligt att göra e-tjänsterna tillgängliga för EU/EES-medborgare.

Försäkringskassan har i svaret på regeringsuppdrag⁶ 2021 redovisat vilka kostnader genomförandet av förordningen skapar. De skillnader som finns mellan uppgifterna i remissvaret och detta budgetunderlag beror på att beräkningarna avser olika tidsperioder. I samma svar konstaterades att många av de e-tjänster Försäkringskassan har och som måste anpassas troligen har låg eller ingen efterfrågan från EU-medborgare. Eftersom EU-förordningen är så omfattande och påverkar Försäkringskassan så mycket behöver de nödvändiga investeringarna delas upp på flera år. Myndigheten kommer inte att kunna uppfylla hela förordningen i december 2023.

Otillräcklig finansiering för dessa åtaganden för myndigheten innebär att annan verksamhet och annan utveckling måste prioriteras bort, att planerade förflyttningar inte kan genomföras i den takt som är tänkt eller båda delar. Underhålls- och driftskostnader som följer på investeringarna är varaktiga.

1.10 Utbetalningsmyndigheten

Inrättande av Utbetalningsmyndigheten och de förändringar i kostnadsbilden som kommer att uppstå i samband med detta har inte beaktats i budgetunderlaget. Försäkringskassan återkommer i ett kompletterande budgetunderlag vad behoven är för perioden.

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att genomföra bildandet av en ny utbetalningsmyndighet. Regeringen föreslår bland annat att Utbetalningsmyndigheten ska administrera ett system med transaktionskonton för utbetalningar från vissa statliga myndigheter. Utbetalningsmyndigheten ska även arbeta med granskning, bland annat i syfte att identifiera felaktiga utbetalningar som myndigheten gör. Detta kommer innebära för Försäkringskassans del ett ökat inflöde av impulser som i sin tur skapar behov av fler kontrollutredningar. Utbetalningsmyndigheten ska inleda sin verksamhet den 1 januari 2024.

Försäkringskassan ska på Utbetalningsmyndighetens uppdrag kunna svara för den tekniska leveransen av tjänsteutbudet. Hur gränssnitten mellan Försäkringskassan och Utbetalningsmyndigheten ska se ut är ännu inte klarlagt. Det finns ingen modell för tjänster eller finansiering ännu vilket gör det svårt att överblicka de ekonomiska konsekvenserna. Därför avser Försäkringskassan inkomma med ett kompletterande budgetunderlag under våren 2023.

1.11 Lokalbehov

Vi bedömer att lokalkostnaderna ökar med 50 miljoner kronor under perioden 2024–2026, vilket är mer än konsumentprisindex.

Den fysiska säkerheten förstärks för att Försäkringskassan ska kunna möta den hotbild som finns. Försäkringskassan förhandlar därför med fastighetsägarna om förstärkt fysiskt skydd och andra åtgärder. Arbetet pågår och har slutförts i ett flertal kontorslokaler. Vid kommande förlängningar och omförhandlingar av befintliga hyresavtal kommer förstärkning av det byggnadstekniska skyddet att ingå. Detta

⁶ Uppdrag att analysera nyttor och risker vid genomförandet av förordningen om en gemensam digital ingång, S2021/06177

kommer succesivt att innebära ökade lokalkostnader. För åren 2024–2025 beräknar vi att det behövs ytterligare 25 miljoner kronor per år för att täcka dessa.

1.12 Förstärkt forskning och utveckling inom socialförsäkringsområdet

Försäkringskassan ska stödja forskning inom socialförsäkringsområdet. Men det belopp som anges i regleringsbrevet för detta ändamål har varit oförändrat i många år. Försäkringskassan ser därför behov av att utöka stödet till forskning med 30 miljoner kronor för perioden 2024–2026.

Försäkringskassan har i uppdrag att stödja forskning inom socialförsäkringsområdet. Kunskap baserad på forskning är nödvändig för att vi ska kunna värna och utveckla socialförsäkringen, nå de politiska målen, ge trygghet och adekvat stöd till enskilda över tid och bidra till ett starkare samhälle. Forskningsbaserad kunskap behövs inom många skilda ämnesområden för att Försäkringskassans och andra samhällsaktörers verksamheter ska vila på en stabil kunskapsgrund som stödjer att uppdraget utförs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

För att forskningsresultaten ska kunna omsättas i praktisk verksamhet krävs ett nära samarbete mellan verksamheten och forskningen. Därför behöver Försäkringskassan vara en aktiv aktör i forskning om socialförsäkringen.

De senaste åren har Försäkringskassan nyttjat samtliga medel vi tilldelats för att stödja forskningen och därför inte kunnat dela ut forskningsmedel till alla som sökt. En ökning av beloppet i regleringsbrevet och motsvarande ökning av förvaltningsanslaget skulle ge oss större möjligheter att komma närmare akademien med mer omfattande kontakter och ett bättre kunskapsläge som följd. Det kan även bli aktuellt att initiera och bedriva egen forskning inom områden där den forskning som bedrivs är begränsad och behovet av kunskap är stort.

Försäkringskassan bedömer att det behövs ett beställningsbemyndigande kopplat till förvaltningsanslaget även om villkoret för att ge stöd till forskning inom socialförsäkringens område inte höjs. Försäkringskassan planerar att under 2023 inleda ett samarbete med Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) där en utlysning kommer att ske för en treårsperiod. Det innebär att Försäkringskassan kommer att bevilja bidrag som betalas ut under flera år i takt med att forskningsarbetet utförs och därmed ingå åtaganden som medför utgifter på anslag under kommande år. Se även tabell 6 i avsnitt 5.2 Förvaltningsanslag.

2 Avisering av kommande behov

2.1 Arbetsskadeutredningen

Regeringen har tillsatt en arbetsskadeutredning⁷ som syftar till att fler ska kunna få livränta. Vilka förslag som utredningen kommer fram till och hur de kan komma att påverka oss är dock för tidigt att uttala sig om. Försäkringskassan avvaktar därför utredningens förslag.

2.2 Statligt huvudmannaskap för personlig assistans

Huvudmannaskapet för personlig assistans delas i dag mellan kommunerna och staten. Regeringen har dock gett en särskild utredare i uppdrag⁸ att lämna förslag på hur personlig assistans i stället skulle kunna organiseras i ett statligt huvudmannaskap. Uppdraget ska redovisas i mars 2023 och Försäkringskassan avvaktar utredningens förslag.

2.3 Merkostnader i bostad (MEK LSS)

Regeringens föreslår att personer som bor i särskilt boende enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska kunna ersättas för boendekostnader med merkostnadsersättning i form av en schablon.⁹ Ännu finns inget datum för när förslaget skulle träda i kraft.

Försäkringskassan uppskattar att förslaget vid införandet skulle leda till cirka 28 000 fler ansökningar om merkostnadsersättning. Normalt kommer det varje år in cirka 24 000 ansökningar. Ökningen kommer att skapa ett tillfälligt behov av fler handläggare, men på sikt även ett permanent behov för att hantera den ökade mängden ärenden. Beroende på hur många nya handläggare som krävs kan det tillkomma kostnader för korttidshyra av lokaler och teknisk utrustning. Det blir även nödvändigt med utveckling av it-stöd och kunskapshöjande insatser.

2.4 Förstärkt utredningskapacitet med hänsyn till kommande förändrad lagstiftning inom kontrollområdet

En av Försäkringskassans uppgifter är att säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott.

Försäkringskassan behöver öka förmågan att utreda fler impulser samt bli ännu bättre på att identifiera och utreda organiserade och systematiska bidragsbrott. Vi vill få bort det missbruk och överutnyttjande som inte bara gör att socialförsäkringssystemet riskerar att tappa i legitimitet, utan även orsakar betydande ekonomiska förluster för det

⁷ S2021:11

⁸ Dir 2021 76

⁹ SOU 2021:4

allmänna. För att åstadkomma detta krävs en ökad utredningskapacitet samt digitala lösningar för bland annat informationshämtning.

Det har tillsatts flera statliga utredningar och getts regeringsuppdrag inom kontrollområdet, vilket kan komma att påverka behovet av finansiering ytterligare. Till exempel har Finansdepartementet i en särskild utredning¹⁰ utvärderat möjligheten till stärkt informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor. Även införandet av den nya utbetalningsmyndigheten kommer att resultera i ett ökat inflöde av kontrollutredningsärenden och återkravsärenden.

2.5 Sanktionsavgifter– reform för brott mot välfärden

Bidragsbrottsutredningen som kom 2021 har i ett delbetänkande sett över möjligheten att stärka arbetet med att bekämpa bidragsbrott mot Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Utredningen¹¹ föreslår bland annat att ett nytt administrativt sanktionssystem ska införas. Sanktionsavgift ska enligt förslaget tas ut av den som har lämnat en oriktig uppgift eller underlåtit att anmäla ändrade förhållanden. Det behöver inte ha skett en utbetalning; det räcker med att det funnits en risk för en felaktig utbetalning.

Eftersom Försäkringskassan arbetar för att öka antalet kontroller innan beslut och utbetalning och även regelförändringar som möjliggör informationsutbyte mellan myndigheter, kommer antalet ärenden om sanktionsavgifter sannolikt att öka successivt.

Ett eventuellt införande av sanktionsavgifter medför ökade kostnader för personal, it-utveckling, utbildning, lokaler samt informationsinsatser. Å andra sidan skulle det leda till vissa besparingar, eftersom mindre tid skulle behöva läggas på polisanmälningar.

2.6 Ändrad beloppsgräns

Försäkringskassan införde 2012 en lägsta gräns på 1 000 kronor för när återkrav ska utredas. Orsaken var dels att vi behövde prioritera den utbetalande verksamheten, dels att ärendeköerna inom återkravsverksamheten ökade kraftigt. Beloppet höjdes till 2 000 kronor år 2015.

Beloppsgränsen har kritiserats av bland annat ISF¹², Riksrevisionen och Försäkringskassans egen internrevision. Kritiken har i huvudsak gällt att myndigheten saknar lagstöd för ett beslut om beloppsgräns.

Inom ramen för SOU 2018:5 *Vissa processuella frågor på socialförsäkringsområdet* föreslogs i stället en beloppsgräns om 300 kronor. Försäkringskassans fattade därför i början av 2018 ett inriktningsbeslut om att sänka beloppsgränsen från 2 000 kronor till 300 kronor. En handlingsplan för genomförandet av förändringen togs också fram. Beloppsgränsen på 2 000 kronor kvarstår dock fortfarande.

¹⁰ Ds 2022:13

¹¹ SOU 2022:37

¹² SOU 2018:5

Oavsett om beloppsgränsen sänks eller upphävs helt så kommer inflödet av återkravsärenden att öka. Hur stor ökningen blir beror på vilket av de två alternativen som beslutas.

2.7 Ett trygghetssystem för alla – översyn av regelverket för sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

Regeringen har tillsatt en utredning¹³ som ska se över regelverket för sjukpenninggrundande inkomst (SGI), det inkomstunderlag som används för beräkning av bland annat sjukpenning och föräldrapenning. Syftet är ökad trygghet och förutsebarhet för de försäkrade samt stärkt kvalitet och effektivitet i handläggningen. Dagens regelverk är inte fullt ut anpassat till en arbetsmarknad med en stor variation av anställnings- och uppdragsformer. Utredningen beräknas avsluta sitt arbete senast den 20 april 2023 och då komma med förslag som påverkar handläggningen av SGI.

2.8 Säkerhetsskyddsåtgärder utifrån DAF

Det pågående arbetet med Försäkringskassans säkerhetsskyddsanalys utifrån Säkerhetspolisens begrepp dimensionerande antagonistiska förmågor (DAF)¹⁴ kan leda till att vi behöver genomföra ytterligare åtgärder i våra lokaler. I vilken omfattning dessa krav stämmer överens med andra säkerhetskrav går ännu inte att bedöma. Men preliminärt bedömer vi att åtgärderna kan innebära ökade kostnader, antingen i form av investeringar eller genom ökade hyreskostnader.

2.9 Digitalisering, förflyttning och nya åtaganden – offentlig digitalisering

I en omvärld där digitaliseringen är en självklar del i interaktionen mellan organisationer och invånare ställs höga krav på förmåga att utveckla nytt och anpassa digitala lösningar och digital infrastruktur. De närmsta åren ser Försäkringskassan behov av utökad långsiktig, stabil finansiering för att kunna göra förflyttningar tillsammans med andra i det offentliga Sverige, dels för att skapa förvaltningsgemensamma digitala lösningar, dels för att göra anpassningar till EU-förordningar. Samtidigt ställs krav på hög informations- och cybersäkerhet och lösningar som ska fungera även vid svåra förutsättningar och i krislägen.

¹³ S 2021:07

¹⁴ Med DAF avses en beskrivning av de antagonistiska förmågor som vissa säkerhetsskyddsåtgärder ska dimensioneras utifrån, oavsett om de motsvaras av något identifierat säkerhetshot mot den säkerhetskänsliga verksamheten eller inte. DAF utgör ett underlag för att långsiktigt dimensionera säkerhetsskyddet, främst i fråga om fysisk säkerhet men även skydd mot röjande signaler (RÖS)

3 Återkoppling till tidigare budgetunderlag

Några av de områden som vi föregående år äskade medel för har vi hanterat inom befintlig ram och kommer att fortsätta att göra så. Dessa områden är:

- Statligt personskadeskydd (6 miljoner kronor årligen)
- Utökat uppdrag inom aktivitetsersättning (8 miljoner kronor årligen)
- Rättslig styrning och stöd¹⁵ (134 miljoner kronor årligen)

Utbyggnaden av rättslig styrning och stöd kommer att försenas, eftersom det hanteras inom befintlig anslagsram.

¹⁵ FK 2020/006213 Kompletterande budgetunderlag 2022–2024

4 Finansieringsöversikt

De prognoser som presenteras här tar hänsyn till beslutade regeländringar i de propositioner som har lagts fram. Regeländringar som har aviserats men där det inte finns några lagförslag har vi inte räknat med. För mer utförliga kommentarer till prognoserna hänvisas till utgiftsprognosen för budgetåren 2023–2026.¹⁶

4.1 Sakanslag

I följande avsnitt är prognoserna uppdelade utifrån respektive utgiftsområde om inte annat anges.

4.1.1 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgifterna inom utgiftsområde 9 beräknas öka under hela prognosperioden. Större delen av ökningen väntas inom assistansersättningen under åren 2024 och 2025, på grund av att antalet mottagare förväntas att öka till följd av lagändringar.

Tabell 2 prognos inom utgiftsområde 9 (tusentals kronor)

		2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026 Beräkning
1:4 ap.1	Statligt tandvårdsstöd	6 863 404	6 972 083	7 339 642	7 531 855	7 835 452
1:6 ap.27	Statlig ålderspensionsavgift för smittbärappening	411 212	4 474	4 603	4 736	4 869
1:6 ap.37	Smittbärappening	623	0	40 219	41 602	-49 080
1:7 ap.1	Sjukvård i internationella förhållanden	515 245	554 554	535 570	544 974	552 584
4:3 ap.1	Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	147 348	146 708	147 980	148 992	149 692
4:4 ap.1	Kostnader för statlig assistansersättning	24 098 752	24 286 983	25 608 428	27 450 062	28 518 033
	Summa	32 036 584	31 964 802	33 676 442	35 722 221	37 011 550

4.1.2 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

De sammanlagda utgifterna för utgiftsområde 10 prognostiseras att minska jämfört med förra året, vilket främst beror på att pandemin inte beräknas medföra extra utgifter i år. Minskningen sker främst inom ersättning för höga sjuklönekostnader. Utgifterna för utgiftsområde 10 beräknas sedan öka något nästa år och därefter utvecklas stabilt.

¹⁶ FK Dnr 2022/022934

Tabell 3 Prognos inom utgiftsområde 10 (tusentals kronor)

		2022	2023	2024	2025	2026
		Utfall	Prognos	Beräkning	Beräkning	Beräkning
1:1 ap.5	Boendetillägg	275 711	290 010	291 713	293 583	293 777
1:1 ap.8	Sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall	215 643	218 922	218 416	217 677	214 947
1:1 ap.15	Närståendepenning	169 346	206 373	216 620	221 723	227 371
1:1 ap.16	Statlig ålderspensionsavgift för närståendepenning	17 000	18 000	16 480	20 951	23 419
1:1 ap.17	Statlig ålderspensionsavgift för rehabiliteringspenning	61 000	91 000	106 558	103 282	94 808
1:1 ap.18	Statlig ålderspensionsavgift för sjukpenning	4 040 400	3 187 000	4 044 419	4 388 493	4 129 896
1:1 ap.19	Rehabiliteringspenning	852 811	881 245	1 010 379	1 048 373	1 109 304
1:1 ap.20	Arbetshjälpmedel m.m.	94 905	99 010	103 010	107 010	111 010
1:1 ap.21	Sjukpenning	40 448 184	39 175 332	40 229 561	41 742 357	43 262 855
1:2 ap.5	Aktivitets- och sjukersättningar	32 014 044	34 867 146	37 222 573	36 079 855	35 865 547
1:2 ap.6	Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar	5 510 644	5 923 710	6 295 894	6 206 846	6 366 819
1:2 ap.7	Kostnader för vissa personer med aktivitets- och sjukersättningar	—	—	—	—	—
1:2 ap.8	Statlig ålderspensionsavgift för aktivitets- och sjukersättningar	4 507 000	5 030 000	5 206 984	4 873 000	4 678 941
1:3 ap.1	Handikappersättningar	971 144	936 000	879 000	758 000	633 000
1:3 ap.2	Merkostnadsersättning	333 480	417 000	543 000	645 000	749 000
1:4 ap.4	Statlig ålderspensionsavgift för arbetsskadelivränta	147 700	163 000	153 868	152 913	145 698
1:4 ap.5	Arbetsskadelivränta	2 061 648	2 076 463	2 020 117	1 880 207	1 817 328
1:5 ap.3	Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	32 105	33 269	32 377	31 582	30 146
1:5 ap.4	Statlig ålderspensionsavgift för ersättning inom det statliga personskadeskyddet	1 868	1 773	1 793	1 404	1 611
1:6 ap.3	Finansiell samordning genom samordningsförbund	334 560	339 000	339 000	339 000	339 000
1:6 ap.4	Medicinsk service	51 929	55 000	55 000	55 000	55 000
1:6 ap.5	Rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen	642 518	700 000	700 000	700 000	700 000
1:6 ap.8	Arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd	61 798	150 000	150 000	150 000	150 000
1:6 ap.9	Försäkringsmedicinska utredningar	198 925	244 000	244 000	244 000	244 000
1:6 ap.10	Bidrag till hälso- och sjukvården					
1:7 ap.1	Ersättning för höga sjuklönekostnader	11 751 065	1 439 234	2 058 542	2 085 654	2 104 494
2:1 ap.1	Förvaltningsmedel	9 471 422	9 635 126	9 642 100	9 648 000	9 850 000
	Summa	114 266 850	106 177 613	111 781 404	111 993 910	113 197 971

4.1.3 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

För anslagen inom utgiftsområde 12 beräknas de sammanlagda utgifterna att öka under hela prognosperioden. Ökningen sker främst inom föräldraförsäkringen, där antalet nyttjande dagar och medelersättningen beräknas öka inom tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning.

Tabell 4 Prognos inom utgiftsområde 12 (tusentals kronor)

	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026 Beräkning
1:1 ap.1 Allmänt barnbidrag	29 309 245	29 259 744	29 231 141	29 184 315	29 179 233
1:1 ap.2 Flerbarnstillägg	3 691 317	3 702 551	3 695 994	3 689 438	3 682 881
1:1 ap.3 Förlängt barnbidrag	276 416	277 730	279 919	282 108	284 298
1:1 ap.4 Tilläggsbelopp vid familjeförmån	29 094	31 342	33 451	35 402	37 377
1:2 ap.4 Statlig ålderspensionsavgift för föräldrapenning	3 191 618	3 261 432	3 288 773	3 801 522	3 845 206
1:2 ap.8 Statlig ålderspensionsavgift för tillfällig föräldrapenning	827 832	856 908	1 085 659	1 105 520	1 000 944
1:2 ap.9 Föräldrapenning	32 461 219	34 279 685	36 666 269	38 278 466	40 313 252
1:2 ap.10 Statlig ålderspensionsavgift för graviditetspenning	75 152	66 605	162 814	104 354	65 302
1:2 ap.11 Tillfällig föräldrapenning	9 569 263	9 409 089	9 640 782	9 919 275	10 234 789
1:2 ap.12 Graviditetspenning	1 187 787	659 002	667 770	682 799	699 516
1:3 ap.1 Underhållsstöd	2 725 699	2 788 981	2 842 914	2 916 967	2 971 576
1:4 ap.1 Adoptionsbidrag	8 100	7 575	7 200	7 200	6 300
1:6 ap.1 Statlig ålderspensionsavgift för omvårdnadsbidrag	337 210	366 525	377 726	342 994	361 472
1:6 ap.2 Omvårdnadsbidrag	3 667 570	3 642 954	3 876 217	4 055 912	4 199 011
1:6 ap.3 Statlig ålderspensionsavgift för vårdbidrag för funktionshindrade barn	34 622	—	-151 183	-13 269	-42 257
1:6 ap.4 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	43 900	3 421	2 871	989	—
1:8 ap.2 Bostadsbidrag	4 126 328	3 869 771	3 435 861	3 489 356	3 514 572
Summa	91 562 372	92 483 315	95 144 178	97 883 348	100 353 472

4.2 Förvaltningsanslag

Försäkringskassans förvaltningsanslag uppgår till 9 277 miljoner kronor enligt regleringsbrevet för 2023. Beräkningarna för 2024–2026 visar att det finns ett behov av en utökad anslagskredit, se avsnitt 6.3.

Tabell 5 Förvaltningsanslag (tusentals kronor)

	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026 Beräkning
2:1 ap.1 Anslagsnivå	9 313 666	9 276 970	9 438 884	9 638 444	9 880 710
Ingående anslagssparande/-nyttjad kredit	237 903	79 857	-278 309	-481 525	-491 081
Nyttjande av anslagssparande/-kredit	158 056	278 309	283 166	289 153	296 421
Överskridande av anslagskredit	—	—	198 359	201 928	163 950
Prognos förvaltningsanslag	9 471 722	9 635 126	9 642 100	9 648 000	9 850 000

4.2.1 Beställningsbemyndigande

Försäkringskassan föreslår att det under 2023 kopplas ett beställningsbemyndigande till anslaget. Det beror på att Försäkringskassan har för avsikt att ingå åtaganden (bevilja stöd till forskning) som medför utgifter på anslag under kommande år och att åtagandena inte bedöms omfattas av undantags- och begränsningsregeln i 17 §

anslagsförordningen (2011:223)17. Tidigare år har Försäkringskassan ingått åtaganden med stöd av undantags- och begränsningsregeln.

Tabell 6 Beställningsbemyndiganden (tusentals kronor)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027–2029
	Utfall	Prognos	Beräkning	Beräkning	Beräkning	Beräkning
2:1 ap.1						
Ingående åtaganden	8 400	9 100	26 700	17 800	8 900	—
Nya åtaganden	8 600	26 500	—	—	—	26 700
Infriade åtaganden	7 900	8 900	8 900	8 900	8 900	8 900
Varav infriade åtaganden av utestående åtaganden 2023	—	—	8 900	8 900	8 900	—
Utestående åtaganden vid årets slut	9 100	26 700	17 800	8 900	—	17 800
Föreslaget bemyndigande	—	27 000	—	—	—	18 000

4.3 Avgiftsbelagd verksamhet

Försäkringskassan finansieras till viss del av avgiftsintäkter som disponeras i verksamheten. Merparten av intäkterna kommer från Pensionsmyndigheten och omfattar bland annat it-stöd för handläggning och utbetalning av de förmåner som hanteras av Pensionsmyndigheten. Ett annat större avgiftsområde är regeringsuppdraget om samordnad och säker statlig it-drift (SSSID) som omfattar tjänster till andra statliga myndigheter.

¹⁷ Reglerna innebär att en myndighet kan göra åtaganden upp till 10 procent av tilldelat anslag utan ett bemyndigande (undantagsregel). Dock gäller begränsningen att de totala åtagandena på samtliga anslagsposter och delposter under ett anslag på statens budget får uppgå till högst 10 miljoner kronor (begränsningsregel).

Tabell 7 Avgiftsbelagd verksamhet (tusentals kronor)

Tkr	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026 Beräkning
Administration statlig fordran					
Ingående ackumulerat över-/underskott	—	—	—	—	—
Intäkter	15 988	16 500	16 500	16 500	16 500
Kostnader	15 988	16 500	16 500	16 500	16 500
Årets resultat	0	0	0	0	0
Utgående ackumulerat över-/underskott	—	—	—	—	—
Ersättning från försvaret					
Ingående ackumulerat över-/underskott	—	—	—	—	—
Intäkter	18 211	19 200	19 800	20 900	20 900
Kostnader	18 211	19 200	19 800	20 900	20 900
Årets resultat	0	0	0	0	0
Utgående ackumulerat över-/underskott	—	—	—	—	—
Ersättning från affärsdrivande verk					
Ingående ackumulerat över-/underskott	—	—	—	—	—
Intäkter	311	350	300	300	250
Kostnader	311	350	300	300	250
Årets resultat	0	0	0	0	0
Utgående ackumulerat över-/underskott	—	—	—	—	—
Intäkter från Pensionsmyndigheten					
Ingående ackumulerat över-/underskott	17 684	-7 483	5 517	-5 683	17
Intäkter	227 066	284 500	269 800	278 200	272 500
Kostnader	252 233	271 500	281 000	272 500	272 500
Årets resultat	-25 167	13 000	-11 200	5 700	0
Utgående ackumulerat över-/underskott	-7 483	5 517	-5 683	17	17
Electronic Exchange of Social Security Information (EESSI)					
Ingående ackumulerat över-/underskott	38	-537	—	—	—
Intäkter	2 782	4 537	3 500	3 000	3 000
Kostnader	3 358	4 000	3 500	3 000	3 000
Årets resultat	-576	537	0	0	0
Utgående ackumulerat över-/underskott	-538	—	—	—	—
Samordnad och säker statlig it-drift (SSSID)					
Ingående ackumulerat över-/underskott	-20 942	-17 799	-11 799	-5 799	-799
Intäkter	126 049	132 000	136 000	144 000	152 800
Kostnader	122 906	126 000	130 000	139 000	152 000
Årets resultat	3 143	6 000	6 000	5 000	800
Utgående ackumulerat över-/underskott	-17 799	-11 799	-5 799	-799	1
Datorbearbetningar, systemutveckling, statistik m.m.²					
Ingående ackumulerat över-/underskott	—	—	—	—	—
Intäkter	—	21 000	21 000	21 000	21 000
Kostnader	—	21 000	21 000	21 000	21 000
Årets resultat	—	0	0	0	0
Utgående ackumulerat över-/underskott	—	—	—	—	—
Totalt årligt resultat	-22 600	19 537	-5 200	10 700	800
Totalt ackumulerat över-/underskott	-25 820	-6 282	-11 482	-782	18

² Avgiftsområde Datorbearbetningar, systemutveckling, statistik m.m. har inget utfall för 2022 eftersom det redovisas som ett avgiftsområde med särskilt bemyndigande från och med 2023.

Försäkringskassan har för 2022 ett utgående ackumulerat underskott i den avgiftsbelagda verksamheten. Underskott som rör tjänsterna till Pensionsmyndigheten och EESSI kommer att hanteras i avgiftsuttaget under 2023 vilket framgår av tabellen ovan.

När det gäller underskottet för SSSID har Försäkringskassan bland annat analyserat kostnaderna och kostnadsfördelningen under året och justerat avgifterna till anslutna myndigheter för att verksamheten ska nå full kostnadstäckning på några års sikt.

Regeringsuppdraget har förlängts till och med 2024 och Försäkringskassan ser fram emot ett beslut om en permanent lösning för samordnad och statlig it-drift.

5 Investeringar

5.1 Verksamhetsinvesteringar

I tabellen nedan framgår Försäkringskassans behov av verksamhetsinvesteringar.

Tabell 8 Verksamhetsinvesteringar (tusentals kronor)

	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026 Beräkning
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	413 670	439 000	513 200	538 940	521 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	351 469	281 000	268 000	259 000	259 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	—	—	—	—	—
Övriga verksamhetsinvesteringar	9 166	30 000	20 000	10 000	10 000
Summa verksamhetsinvesteringar	774 305	750 000	801 200	807 940	790 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	774 305	750 000	801 200	807 940	790 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	—	—	—	—	—
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	—	—	—	—	—
Anslag (efter medgivande av regeringen)	—	—	—	—	—
Summa finansiering	774 305	750 000	801 200	807 940	790 000

5.2 Låneram, avskrivningar och räntor

Låneramen för 2023 är 2 300 miljoner kronor. Försäkringskassans anser att låneramen bör ligga kvar på denna nivå även följande år. För att hantera den osäkerhet som finns i beräkningarna behövs en viss marginal mellan den beräknade nivån på lånen och taket i låneramen. Om till exempel några större utvecklingsprojekt av egenutvecklade immateriella investeringar blir försenade och tas i drift senare än planerat, kommer det att påverka amorteringstakten och därmed lånens storlek.

Tabell 9 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tusentals kronor)

	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026 Beräkning
IB lån i Riksgäldskontoret	1 684 945	1 859 468	2 010 142	2 124 099	2 209 997
Nyupplåning (+)	748 028	793 000	801 200	807 940	790 000
Amorteringar (-)	-573 506	-642 326	-687 243	-722 043	-748 651
UB lån i Riksgäldskontoret	1 859 468	2 010 142	2 124 099	2 209 997	2 251 345
Beslutad/föreslagen låneram	2 296 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000
Ränteutgifter	13 945	52 046	44 857	33 156	33 460
Summa amorteringar och ränteutgifter	587 450	694 372	732 099	755 199	782 112
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 2:1 ap.1	548 658	657 413	695 950	728 337	762 225
Övrig finansiering	38 792	36 959	36 149	26 862	19 886
Summa finansiering	587 450	694 372	732 099	755 199	782 112

5.3 Investeringar över 20 miljoner kronor

I tabellen redovisas pågående och planerade verksamhetsinvesteringar med ett anskaffningsvärde som överstiger 20 miljoner kronor. I tabellen ingår även de utgifter som inte kommer att redovisas som anläggningstillgångar och finansieras med anslag.

Tabell 10 Särskild information om verksamhetsinvesteringar (tusentals kronor)

Verksamhetsinvesteringar per objekt, tkr	Totalt	Ack	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026+ Beräkning
Automatisering och digitalisering av assistansersättning	48 014	28 014	15 000	5 000	—	—
Bostadsbidrag ur Cobol	196 470	172 470	24 000	—	—	—
Digitaliserat handläggningsstöd för att motverka bidragsbrott och felaktiga utbetalningar	122 045	24 045	17 000	27 000	27 000	27 000
Digitalisering inom internationell vård	51 475	35 375	15 200	900	—	—
Digitalisering och automatisering av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning	117 510	72 463	25 923	16 034	3 090	—
Framtidssäkrad lagring av försäkringsdokument	79 526	70 548	8 978	—	—	—
Fysisk säkerhet	98 900	26 900	42 000	10 000	10 000	10 000
Livscykelhantering betalning och tandvård	248 548	8 548	36 000	76 000	76 000	52 000
Livscykelhantering Java	35 080	14 205	10 876	10 000	—	—
Nytt it-stöd för sjukförsäkring	275 784	173 784	66 000	36 000	—	—
Moderniserad teknisk plattform	179 382	126 583	23 105	29 694	—	—
Moderniserad webbplattform	78 907	52 453	16 453	10 000	—	—
Moderniserat handläggningsstöd för underhållsstöd	179 718	29 718	30 000	40 000	40 000	40 000
Moderniserat handläggningsstöd för återbetalningar	35 587	35 587	—	—	—	—
Ny kundmöteslösning	90 145	90 145	—	—	—	—
Nytt system för bostadstillägg och sjuk- och aktivitetsersättning	105 984	44 984	26 000	15 000	10 000	10 000
Omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning (OMV/MEK)	37 397	4 397	13 000	10 000	5 000	5 000
Robust betalningssystem	104 386	29 065	15 321	20 000	20 000	20 000
Single Digital Gateway (SDG)	83 054	9 238	10 817	40 000	23 000	—
Nytt handläggningsstöd för sjuk- och aktivitetsersättning och eventuella lagändringar	107 000	—	17 000	30 000	30 000	30 000
It-utveckling för statligt huvudmannaskap	35 000	—	—	15 000	15 000	5 000
Sanktionsavgifter	120 000	—	30 000	30 000	30 000	30 000
Moderniserade it-stöd barnbidrag	71 000	—	—	15 000	28 000	28 000
Utveckling av it-stöd bostadsbidrag	27 500	—	14 500	13 000	—	—
Summa	2 528 414	1 048 523	457 172	448 628	317 090	257 000
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	1 950 568	787 673	365 175	349 930	247 330	200 460
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	—	—	—	—	—	—
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	—	—	—	—	—	—
Anslag	577 846	260 850	91 997	98 698	69 760	56 540
Summa finansiering	2 528 414	1 048 523	457 172	448 628	317 090	257 000

Verksamhetsinvesteringar per objekt, tkr	Totalt	Ack	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026+ Beräkning
Varav investeringar i anläggningstillgångar						
Datasystem, rättigheter m.m.	1 851 668	760 773	323 175	339 930	237 330	190 460
Maskiner och inventarier	—	—	—	—	—	—
Fastigheter och mark	—	—	—	—	—	—
Övriga verksamhetsinvesteringar	98 900	26 900	42 000	10 000	10 000	10 000
Summa investeringar i anläggningstillgångar	1 950 568	787 673	365 175	349 930	247 330	200 460

Större delen av Försäkringskassans stora investeringar under åren 2024–2026 utgörs av hantering av it-stöd som är i slutet av sin livscykel och gäller både verksamhetssystem och tekniska plattformar. Moderniseringen av it-stöden är nödvändig ur ett säkerhetsperspektiv, och behovet av investeringar på området bedöms vara högt även under den kommande tioårsperioden. Det finns också behov av stora investeringar i den fysiska säkerheten för att säkerställa ett fullgott skydd för myndighetens medarbetare och tillgångar. Hotbilden i omvärlden bidrar till att behovet bedöms vara högt även under kommande år.

Därutöver finns investeringar som primärt syftar till att effektivisera handläggningen. Ytterligare investeringar görs och planeras för att minska och motverka risken för felaktiga utbetalningar, liksom för att hantera kommande lagförslag. Slutligen ser vi att Försäkringskassan kan få nya uppdrag som skapar behov av nya investeringar.

6 Kreditutrymme

6.1 Kredit på räntekonto

Tabell 11 Räntekontokredit (tusentals kronor)

	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026 Beräkning
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året					
Minsta behållning på räntekonto under året	467 225	100 000	150 000	200 000	200 000
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	689 441	200 000	200 000	300 000	300 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	500 000	—	—	—	—
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	—	500 000	500 000	500 000	500 000

6.2 Övrig kredit

Försäkringskassan har en övrig kredit för att kunna betala utländska vårdfakturor. Krediten ska täcka tiden innan regionerna ersatt Försäkringskassan: och ges med stöd av 7 kap. 6 § budgetlagen (2011:203). För åren 2024–2026 föreslår Försäkringskassan en kredit på 170 miljoner kronor för detta behov.

Tabell 12 Övrig kredit (tusentals kronor)

	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräkning	2025 Beräkning	2026 Beräkning
Maximalt utnyttjad övrig kredit under året	140 762	145 000	150 000	140 000	140 000
Nyttjad övrig kredit i RGK	—	—	—	—	—
Beslutad/föreslagen övrig kontokredit	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000

6.3 Anslagskredit på ramanslag

Försäkringskassan föreslår en anslagskredit motsvarande 5 procent av föreslaget belopp för förvaltningsanslaget respektive år 2024–2026. Detta ska ge utrymme för att kunna balansera tillfälliga svängningar i verksamheten över tid.